

Forfatter: Palladius, Peder

Titel: Udrag fra Peder Palladius' Danske Skrifter

Citation: Palladius, Peder: "Peder Palladius' Danske Skrifter", i Palladius, Peder: *Peder Palladius' Danske Skrifter*, udg. af Lis Jacobsen , H.H. Thiele, 1911-1926, s. 209. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-palladius05val-shoot-idm140381308653200.pdf> (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Peder Palladius' Danske Skrifter

En ganske anden Tolkning giver Grundtvig og Rosenberg-Thorsen. I Stedet for *palz* læser de *patz* (G tilføjer dog "el. *palz*" (G 159), men tager intet Hensyn hertil i sin Tolkning); *patz* udlægges som *pass*, "Pas". Mens G ikke giver nogen nærmere Forklaring, skriver Rosenberg-Thorsen (T 141): "Tiggermunkene udsendtes af deres Kloster visse Tider af Aaret, i det hvert Kloster tildelte Distrikt - "Term" kaldtes baade Tiggetiden og Tiggekredsen; hver Munk havde altsaa (!) en Seddel, "Pas" (!!), til Vidnesbyrd om, at han virkelig kom i Klosters Tjeneste og ikke var Landstryger paa egen Haand". - Ligesaa lidt som Haandskriftets *palz* kan læses *patz*, ligesaa lidt er der nogen Hjemmel for den anførte Brug af Pas. Kaikar formoder - med større Rimelighed - at "Pas" paa nærv. Sted kunde betyde ikke "Rejsepas", men Crucifix (lat. *passio*), se Kalk. III. 455a L. 40 f., jfr. *patz* = "Paskors, der bæres om i Kirken", Gamle danske Dyrerim, Nr. 77 L. 13; hermed kan jævnføres den af C. Engeli fremsatte Formodning (Dagbl. 22/8 1873), at *Pas* er brugt om "Passens Historie"; Engeli henviser til en Synodalbestemmelse fra 1565 (§ 9); denne lyder i GkS. 3666 8VO: *Degne skulle icke gaa omkring effter kyssepenning; som de pieide att wise folckitt itt Billede i en bog, huilcken folckett kyssede ock gaff saa huer degen 1 Album* [andre Hss: *1 huidt*]; men da Ordet *Pas* ikke staar i Hs.'et, og da det Ord, der staar, er godt nok i Sammenhængen, er der næppe Grund til at indføre en særdeles tvivlsom Rettelse. Endnu mærkeligere er Grundtvigs og RT.s Tolkning af *Øyentrycker*. Grundtvig skriver (G. 231): "*Øyentryckere* synes at måtte betegne noget (en tårepersende historie?), hvormed tiggermunke og pilegrimme som det hedder *kry sted øyen vd paa folck*(!) . . . at opfatte ordet som hykler, øjentjener lader sig ikke vel gøre". Og hos T staar der i Overensstemmelse hermed, at "kryste Øjen ud paa Folk" betyder "faa dem til at græde, t. Eks. ved en rørende Historie"!